

Felvidéki Híradó.

KÖZMŰVELŐDÉSI, SZÉPIRODALMI, IPAR-, KERESKEDELMI ES KÖZGAZDASÁGI HETILAP

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési árak:

Egész évre	4 ft
Fél évre	2
Negyed évre	1

Felolós szerkesztő:

Fehér János. Főmunkatárs:
Révész Lajos.

Kiadóhivatal: a turóc-szt.-mártoni „Magyar Nyomda”.
A lap szemléi részét illető közlemények a szerkesztőségre, hirdetések és előfizetések a kiadóhivatalra címezve Turóc-Szt.-Mártonba küldendők.

Magánhirdetések legutányosabban, árszabály szerint Hivatalos hirdetések díja: 100 szög 2 ft. ezen minden megkezdett szög szónál 50 krral több.

Lapunk számára hirdetőket először a „Híradó” hirdetője és a „Magyar Nyomda” hirdetői iradják Budapest, Gramscs-utca 1. szám.

A magyar nyelv érvényesülésének szüksége.

A nemzetiégi vidékeken lakó magyar intelligencia nagy részének két nagy hibája van. Egyik az, hogy megszokott körülményeinél fogva öntudatlanul használja családi és baráti körében az illető vidék nemzetiégi nyelvét; a másik pedig az, hogy nem rendelkezik azzal az igazi érzékenységgel, melylyel az idegen befolyások közepett, a magyar államesszmének öntudatosan, s tervszerűen szolgálnia kellene.

Ezek a hibák feltalálhatók a Felvidéken is kisebb-nagyobb mértékben. E hibák felett nem akarunk panasszal élni, s nem akarjuk a magyar intelligenciát megróni, de tagadhatlanul szüksége van annak a megbeszélésnek, hogy miként lehetne ebből a nem mai keletű hinárból kibontakozni. Mert hiszen könnyű belátni, hogy a magyar nyelv használatának egyszerű mellözése nemcsak nem helyes, hanem ma-holnap káros is lesz a magyar nemzetre nézve. Így tehát a magyar nemzet érdeke elődázhatlan követelményként szolja elénk azt, hogy az állam törvényes jellegének megfelelő magyar nyelvet általánossá tegyünk.

Ezt a nem könnyű feladatot eddigelé magunkról a tanítókra s a papokra hártottuk. Ámde a megváltozott politikai viszonyok és nagyrészt az eddigi eredmények latolgatása is, arra az elhatározásra készlet, hogy most már a művelt magyar társadalom vegye kezébe a vezető szerepet. Ne várjon ezen a téren az államra, mert az állam amúgy is csak a törvényes intézkedések terén mozoghat, de ezeknek az intézkedéseknek gyökeres alkalmazása reánk van mindenképen. Áldozzuk tehát fel a haza javáért, kényelmi szokásainkat s első sorban hangoztassuk a magyar nyelvet először otthon, családunk körében, aztán cselésdégünk s szolgaszemélyzetünk körében.

A haza boldogítása most nem kívánja életünk és vagyonunkat, hanem csak a magyar

nyelvnek teljes érvényre juttatását. Maga a nép is, ma már tágabb keretben mozog; a kenyérkereset fokozása, kulturális haladásunk és társadalmi életünk terjedése, a nyelvi egység keresztülvitelét nagy mértékben megkönnyíti.

A nyelvi egység keresztülvitele két dolgot kíván meg okvetlenül. Először, hogy ne használjuk a német nyelvet családi nyelvül, mert ezáltal környezetünk önkénytelenül arra a gondolatra jön, hogy ha az urak használhatják a német nyelvet, mért ne használhatná ő a saját nyelvét! Másodsor, lehetőleg ne alkalmazkodjunk környezetünk nyelvéhez, hanem ő alkalmazkodjék mihozzánk. Számptalan eset bizonyítja, hogy a cselésdég, ha mindig magyar szót hall a család tagjaitól, midőn azok egymással társalognak, egy év elegendő ahhoz, hogy ő is megkezdjék a magyar nyelvnek használatát. Így jón létre a nyelv egysége lassacskán, észrevétlenül. Célunkat még azzal is előmozdítathatjuk, ha szolgaszemélyzetünk felfogadásánál előnyben részesítjük azt, a ki legalább érti nyelvünket. Hazánk idegen ajkú lakosait akkor magyarosíthatjuk meg minél biztosabban, ha a kenyérkereset-hez a magyar nyelv használása szükségesnek ismertetik el. Ez pedig egyedül tőlünk függ.

A nemzetiégi vidékek iparosai és kereskedőivel hasonló módon kell eljárni. Részesítsük előnybe azokat, a kik velünk rokonszenveznek s nyelvünket szívesen használják.

Hogy mi indít bennünket erre a túlzónak látszó indítványra, megmondjuk azt is. Tapasztaltuk s bizonyára mások is szereztek már hasonló tapasztalatokat, hogy a Felvidék iparosai csak kegyelemből fogadnak el munkát — jó árak mellett — magyar emberektől. Előkelő embertől hallottam, hogy inkább szorítsa a cipő lábait, csak az a tudata meg legyen, hogy jóra való magyar érzelmű iparos készítette. Azt hiszem mások is gondolkodnak még ilyeneken. És ha többen is akadnak ilyen emberek, akkor szervezkedés útján érvényesíthetjük befolyásunkat az iparos osz-

tályra is. Ily módon nem az évek hosszú során át, hanem rövid idő múltával megteremt-hetjük a magyar érzelmű iparosok és kereskedők osztlályát, vagyis azt az osztlályt, mely reánk nézve ma még csak a jambor óhajtlások közé tartozik.

Meg vagyunk róla győződve, hogy a Felvidéki városokban és községekben maguk az iparosok és kereskedők érzik legjobban a helyzet kínos voltát; mert hozzánk nem csatlakozhatnak, amennyiben nincs hová csatlakozniok. Nincs szervezett magyar társadalmunk, mely mint erkölcsi testület magába felvenné s biztosítaná is a hozzánk csatlakozók existenciáját. Így egyenként, mint szétoldott kéve, nem tehetünk semmit sem, legfeljebb szűkebb körökben panaszos szavakkal pertraktáljuk egymást s ez az egész.

Ámde ha nem teszünk egyebet, mint azt, hogy csak kesegünk a szomorú helyzet felett, ezzel még nem tettünk semmit. Ez csak egy bedobott kő a csendes oceanba, mely a tenger lassú működését meg nem akadályozza.

Tómörülünk tehát már egyszer s másatsuk meg, hogy a felvidéki magyar társadalom nem csak magyar ősei dicső tetteit tud lelkesedni, hanem azokból a dicső tettekől le tudja vonni a konzekvenciát is vagyis, hogy a haza oltárán mi is betudjuk és be akarjuk mutatni a vérmékküli áldozatot.

Tómörülünk! Alakítsunk megyénkint, vagy vidékenként nemzeti szövetségeket, vagy bármi néven nevezendő egyesületeket, melyek érvényt szereznek nyelvünknek, s megteremtik a magyar iparos és kereskedői osztlályt.

A polgári iskola reformja.

Vonatkozással dr. Gööz József ily című felolvasására.

E cím alatt tartott *Somogyi* Geza znióvaraljai tanítóképzédei igazgató, a magyar paedagógiai társasaságunk f. hó 21-iki ülésén, egy érdekes felolvasást. A kérdés fontossága szép számú közönséget hozott össze az akadémia kisterembe, s a felolvasásnak a polgári iskolák reformja tárgyában felvetett eszméi oly élelkű vitát keltettek, hogy a napirendre kitűzött

A „FELVIDÉKI HIRADÓ” TÁRCÁJA.

Keresztlányomnak.

1896. nov. 19.

Nevetett-e akkor
A derűs mennyország,
Mikor megpillanta
Kék szemed, piros szád,
Gyenge rózsá arcád.

Avagy tán könnyű égétt
Barna felhőibe,
Hogy legszebb anyyafa
Lejött, leszállt ide,
Egy másik ölibe.

Mert tudom, hogy mi itt
Sírásra fakadtunk,
Aztan örömmünkben
Nevetésbe csaptunk
S könnyezve kacagtunk.

Majd hogy régi társid
Megne találjanak
Édes anyád, apád

A szent kereszt alatt
Más nevet adtának.

Ezt újjk mi e nap
S minden a ki szeret,
Ezért lebeg mostan
Lelkem bölcsöd felett,
Enyelegvén veled.

Ezért csapott oda
Szívem minden langja,
Tenger érzelmének
Szédületes arja
S egekig a vagy.

Mert a míg így fürdett
A fényben, az árban,
Ajakam megnyílik,
Szinte égő labban,
Egy benső imában.

S nem is nagy kérés az
A miért felszálla:
Csak az, hogy teljen bé
Anyád imádsága,
Szíve, lelke vagy.

E. Farkas Sándor.

Az obsitos.

Az állomáson senki se várta. Igaz, nem is tudhatták megérkezést, mert két héttel előbb szabadságot, mintsem a három év kitelt. Mekkorára lesz a meglepetés, ha majd otthon benyit a szobába, mint katonaviselt, harcedzett ember. Hiszen Gontér András ott szolgálta a királyt — azaz a reglement szerint a császárt — Boszniában, hol bár a megszállott tartományok régen békességben vannak, mégis úgy érzi magát a katoná, mint ellenséges földön. Most, hogy az »urlauber« kemény, szabályos lépésben faluja felé tartott, különös érzés fogta el. Úgy rémlett neki, mintha lelkének egy részét, s taian a legbecesebbet, messze, messze országban hagyta volna el, s most az idegenből maga is mint idegen kerülne haza.

A mint a nyarfá szegélyezte úton egyre közeledett szülőhelyéhez, egyre sápadtabb lesz a leszálló nap ragyogása, mely ősi sугarát szétaraszotta a róna fölött. Ime a falu első házai, a hosszú utca, melynek másik végén áll szüleinke a háza. Alig, hogy változott valami. Ott a mellékutcan ugyan egy sor ház tjonnan van cserepezve, bizonyosan a tűz hamvasztotta el a szalmafódelet. Emit meg új boltot nyitottak. A név, mely a cegtablan van, azonban nem hangzik ismeretlenül, többen is viselik a helységben. Különben mind a régi. A fak a templom előtt, a plébánia mohlepte fala, az iskola, a kopott városháza; — minden a régi, alig hogy

Irodalom.

A Fővárosi Lapok új nyomdája. Budapesti tudósítónk írja, hogy a *Fővárosi Lapok*, Porzsoló Kálmán napilapja e héten nagy és örvendetes változások ment át: annyira megerősödött immár, hogy átköltözhetett — saját nyomdájába. Mi magunk tudjuk legjobban, hogy milyen jelentős haladás ez egy lap életében, s a közönségnek mekkora pártolása szükséges ahhoz, hogy egy újabb nagy áldozatokkal berendezhesse a saját nyomdáját. A lap külső képe is rogtán megváltozott: betűi szebb vagának, papírosa jobb, nyomása tisztább lesz: a közönségnek egygyel több oka lesz, hogy annál jobban ragaszkodjék kedves lapjához. Örülünk ennek a híreknek, hogy egy lap megizmosodásának, előrehaladásának ilyen fényes tanujelét adja, hogy a közönség is mindjobban, kitüntető szeretettel, s hogy azt a szovinizta magyar politikát, a lap programjával kitűzött, s dicséretre méltó állhatatossággal hirdeti, a nemzetnek, *Porzsoló Kálmán*, a *Fővárosi Lapok* szerkesztője — mint értesülünk — a jövő hó elejétől a maga tulajdonát veszi a lapot, hogy azon túl annál függetlenebb, szókimondóbb hirdetője legyen becsületé, szabad gondolkodás, nemzeti politikájának. Nem mivelünk fölösleges dolgot, ha újra hangsúlyozzuk, hogy a *Fővárosi Lapok* tarcarovatában a legjelesebb magyar szépirok neveivel találkozhatunk, s minden egyes rovatában az események hő és pontos kronikásai olyan előkelő, irodalmi hangok szólnak felénk, hogy igazán méltó arra a névre, a melyen mindenütt ismerik: *a magyar íri családok lapja*. Jegyvezük még fel azok számára, a kik a lapot talán nem ismerik eléggé, hogy a *Fővárosi Lapok* előfizetése negyed évre 3 frt 50 kr; s hogy mutatványokat mindenkinék szívesen küld a kiadóhivatal (Budapest, IV., Ferenciek-tere 4. sz.)

A Wodianer F. és fia budapesti kiadó cég kiadásában megjelenő nagyszabású illusztrált emlékműből, a Szalai-Baróti írta »Magyar nemzeti történetéből« most érkezett hozzánk az 50-ik füzet, mely a XVII-ik századnak eseményekben legzadagabb de egyszerűsége legszomorúbb korát a harmincéves háború kezdetétől, 1626-ig tárja elénk, az ő nagy történelmi alakjaival: II. Ferdinánd császár-királyjal s hozzá méltó ellenfeleivel, Bethlen Gáborral. Egész Magyarország a háború lángjaiban, melyek irtó tapot nyernek a Németországban egy Mansfeld, egy Wallenstein alatt dúló világeseményű háború borzadalmaitól. A csodaszzerűen megkapó előadást ez egykorú arc- és csataképek egész sora eleveníti s különösen az e füzethez csatolt külön nagyszabású műmelléklet ragadja meg figyelmünket, mely a törökverő zentai csatát ábrázolja, Buchtenberg metzete után. A többi illusztrációk következők: II. Ferdinánd, Frigyes pfalzi választó, Forgách Zsigmond nádor. A Qverlea Hungariae első lapja, Bethlen Gábor érme. A fehérgyári csata, Bethlen Gábor lovas képe, III. Ferdinánd ifjúkori arcképe, Eszterházy Miklós nádor arcképe és aláírása, III. Ferdinánd koronázása, Mansfeld Ernő herceg, Wallenstein, A szőnyi béke utolsó sorai.

Nyilttér.

(Az e rovatban foglaltakért nem vállal felelőséget a szerk.)

Henneberg-selyem csakis akkor valódi, ha közvetlen gyáramból rendelik — fekete, fehér és színeseket 35 krtól 14 frt 65 krig méterenként — sima, csikos, kockázott, mintázottak, damasztot stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 mintázatban stb) postabér és vanmentesen a hazhoz szállítva és mintákat postafordultával küld: **Henneberg G.** (cs. k. udvari szállító) **selyemgyára Zürichben.** — Svájcha címzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztettek. 1

Arlejtsi hirdetmény.

A nagymélt. vallás és közokt. m. kir. miniszterium f. évi április hó 10-én 7058. valamint f. évi november 7-én 58947. szám alatt kelt magas rendelete folytán ezennel közhírré tették, hogy a turóc-szt.-máriai plébánia gazdasági épületeinek alapfalazása, a cseléd-szoba keményének felépítése és az udvart bezáró új kapunak felállítása iránt f. évi december 21-én délelőtt 10 órakor a turóc-szt.-mihályi plébánia-hivatálnal zárt ajánlati versenytárgyalás, illetőleg arlejts fog tartatni. A költségvetés szerinti építési költség 702 frt 32 kr. A jelzett határidőig benyújtandó és 50 kr.-os bélyeggel ellátott zárt ajánlatokban kitüntetendő, hogy

1. A vállalkozó az általános valamint különös arlejtsi feltételeket ismeri, magát ezeknek aláveti.
 2. Az ajánlatához a költségvetés összeg 5%-a vagyis 31 frt 12 kr. készpénzben csatolandó.
- Az építés és szerződés feltételei a turóc-szt.-mihályi plébánia-hivatálnal megtekinthetők.
- Kelt Turóc-Szt.-Mihályon, 1896 évi november 27-én.

Szofa Károly,
turócú r. kath. főesperes
mint püspöki biztos.

Nincs többé szükség vegyi festészetre.
Mindenki otthon festhet minden színben és arnyalatban ruhát és fehérneműt
TIZ PERC ALATT.

Korszakalkotó találmány 500%-os megtakarítással.
MAYPOLE SOAP
angol festő szappan.

Legújabb találmány házi festésre. Fest minden színben és árnyalatban.

Tizenöt perc alatt mindenki egy kevés forró vízzel és ezzel az angol festő szappannal ruhát, blúz, függönyt, zsebkendőt, selyem- és cérna kezűt, inget, harisnyát, gallért, selyem szöveteket, szalagot, csipkét, atlaszt, borsnyót, struc tollat, hancsalapokat stb. megfestheti. A festés színtartó és el nem fakul! Minden ruhát újra és modernre varázsol. Méregmentes és a szövetet nem ronja. Egy darab ára 40 kr. (Fekete 50 kr.) s ezzel egy női blouse megfesthető. Minden darabhoz használati utasítás van mellékelve.

Szabadalmazott az egész világon!

Vezerkép. Ausztria-Magyarország, Balkán államok, Görög- és Törökországban

Bécsben Mariahilferstrasse 105.

Sonnenschein Lipót, v. Balvány-utca 5. Budapest.

Mindenütt kapható.

Egy mintadarab 45 kr (bélveg) beküldése ellenében bérmentve küldetik.

360. sz. 1896.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881 évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a tekintetes turóc-szent-mártoni királyi jurásbíróság 1896. évi 3531. és 3544. sz. végzése következtében Johanka József és tőrsa javára Szokonya József ellen 113 frt 96 kr., 8 frt s jár. erejéig fogantatott kielégülési végrehajtás útján lefoglalt és 315 frt 10 krra becsült 2 barna pejtő hámval, 1 fekete csikó, 1 szekér, 1 vaseke, 2 borona, 3 disznó, 1 szecsavágó gép, gabonanemű, szobabútorokból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a turóc-szt.-mártoni kir. járásbíróságnak 4902—1896. sz. végzése folytán, 113 frt 96 kr. tőkekövetelés, ennek 1885. évi április hó 4-ik napjától járó 6%-os kamatai és eddig összesen 37 frt 15 krrban bíróság már megállapított költségek erejéig Szokonya Józsefnél Szucsban leendő eszközésére 1896. évi december hó 4-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881 évi LX. t. c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a leg-többet ígérőnek becsáron alól is el fognak adatni.

Kelt Turóc-Szt.-Mártonban, 1896 november 17.

Zathureczky Jenő,
kir. jbrósági végrehajtó.

HIRDET MÉNY.

Ó cs. és apost. kir. Felsége f. é. október hó 4-én Budapesten kelt legfelső elhatározásával legkegyelmesebben megengedni méltóztatott, hogy a f. év végevel rendezendő

XIX-ik jótékonycélu m. kir. állami sorsjáték

remélhető tiszta jövedelme akként osztassék fel, hogy 1. a vagyontalan állami tisztviselők özvegyei és árvái részére létesítendő alap, 2. a kézi vásárhelyi »Stephania« menedékház, 3. a budapesti első gyermekmenhely, 4. a kolozsvári »Mensa Akadémica«, 5. a szünidei gyermektelep egylet, 6. a fehér kereszt-egylet, 7. a Girkvencia mellett létesítendő tengeri gyermekórház és 8. az első budapesti szegény gyermekkert-egylet egyenként egy tized; míg 9. a budapesti »Ezzészet« kórház-egylet, 10. a pyróri nádorvárosi leány-árvaház és 11. a budapesti VII. kerületi népkonyha egyenként egy húszadrészből részesültsék.

E sorsjáték összes 3282-ben megállapított nyereményei az alább következő játékterv szerint 160.000 forintra ragnak, és pedig:

1 főnyeremény — — — — — 60000 frt	2 nyeremény egyenként — 2000 frt
1 „ — — — — — 15000 „	4 „ — — — — — 1000 „
1 „ — — — — — 10000 „	20 „ — — — — — 500 „
1 „ — — — — — 5000 „	50 „ — — — — — 100 „
1 „ — — — — — 4000 „	200 „ — — — — — 50 „
1 „ — — — — — 3000 „	3000 „ — — — — — 10 „

az összes nyeremények készpénzben fizetettek ki.

A húzás visszavonhatatlanul **1896 évi december hó 28-án** Budapesten történik.

Egy sorsjegy ára 2 frral o. é. van megállapítva.

Sorsjegyek kaphatók a lottó-igazgatóságnál Budapesten (Pest, fővármház, főtelep), a hová a megrendelt ára postautalvány mellett előre beküldendő, valamint lottó-, sós- és adóhivatálnál, a legtöbb postahivatálnál, a bécsi »Merkur«-nál és minden városban és nevezetesebb helységben felállított egyéb sorsjegyárló közegnél.

Budapesten, 1896 október hó 4-én.

M. kir. lottó-igazgatóság.

Üzlet-megnyitás.

Van szerencsém a t. közönség b. tudomására hozni, hogy Turóc-Szt.-Mártonban a „Sporitelna“ épületében egy dús raktáru

rőfős-, confectio-, rövid-, current- és diszműáru-kereskedést

nyitottam. — A legfőbb törekvésem mindig oda fog irányulni, miszerint a t. bevő-közönség meglegedéséül úgy az árúk minősége, valamint olcsó árak és pontos kiszolgálás által kiérdemelhessem.

A n. é. közönség b. jóindulatát és kegyes támogatását kérve, vagyok

Kiváló tisztelettel

Holländer S.